

УДК 336.7:004.7.

Інеса Вербіцька

кандидат економічних наук, доцент,
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Західноукраїнського національного університету,
м. Тернопіль, Україна
i.verbitska@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4632-859X

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Inesa Verbitska,

PhD in Economics, associate professor,
Chortkiv Education and Research Institute of Entrepreneurship
and Business of West Ukrainian National University,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

FINANCIAL TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: ANALYSIS OF CURRENT CHALLENGES

Анотація. Досліджено сутність і роль фінансових технологій (FinTech) як ключового каталізатора трансформації фінансових систем у контексті цифрової економіки. Метою роботи є аналіз сучасних викликів, пов'язаних із впровадженням FinTech-інновацій, а також визначення стратегічних напрямів адаптації фінансового сектору до нових технологічних, економічних і регуляторних умов. На основі комплексного аналізу статистичних даних, що охоплюють період із 2010 по 2023 роки, проведено дослідження динаміки зростання кількості FinTech-компаній у різних регіонах світу, із врахуванням їхнього географічного розподілу та секторальної спрямованості. Досліджено обсяги глобальних інвестицій у FinTech-сектор. Окрім того, детально оцінено ринкову капіталізацію провідних гравців галузі, таких як Visa, Mastercard і Tencent, що підкреслює концентрацію ринку та домінування компаній із США. Доведено, що FinTech виступає рушієм інновацій, сприяючи глобальній інтеграції фінансових ринків, однак потребує гармонізації регуляторних підходів і посилення заходів із кібербезпеки для забезпечення сталого розвитку.

Ключові слова: фінансові технології, фінансова система, цифрова економіка, інновації

Annotation. Financial technologies (FinTech) are now a powerful catalyst for the transformation of global financial systems, shaping a new paradigm of interaction between market participants. Their introduction is driving high levels of innovation in the

banking, insurance and stock market sectors, providing a more flexible, accessible and personalised financial services system. This process is driven by specialised FinTech segments, such as digital banking, LendTech, InsurTech, WealthTech, and PayTech, which not only reduce transaction costs but also significantly increase the inclusiveness and sustainability of the financial landscape.

Key technologies, including artificial intelligence, blockchain, Big Data analytics, p2p lending, cryptocurrencies and neobanking platforms, are creating new opportunities for scalable automation, decentralisation, increased security and deep personalisation of financial products and services. This changes not only the technical architecture of the financial system, but also the conceptual framework for interaction between the client, financial intermediary and regulator.

The article examines the nature and role of financial technologies (FinTech) as a key catalyst for the transformation of financial systems in the context of the digital economy. The purpose of the study is to analyse the current challenges associated with the introduction of FinTech innovations, as well as to identify strategic directions for the financial sector's adaptation to new technological, economic and regulatory conditions. Based on a comprehensive analysis of statistical data covering the period from 2010 to 2023, the author has studied the dynamics of growth in the number of FinTech companies in different regions of the world, taking into account their geographical distribution and sectoral focus. The volume of global investments in the FinTech sector was studied. In addition, the market capitalisation of leading industry players, such as Visa, Mastercard and Tencent, is assessed in detail, which highlights the concentration of the market and the dominance of US companies. It is proved that FinTech is a driver of innovation, contributing to the global integration of financial markets, but requires harmonisation of regulatory approaches and strengthening of cybersecurity measures to ensure sustainable development.

Key words: financial technology, financial system, digital economy, innovation

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації, яка охоплює всі сфери суспільного життя, фінансовий сектор зазнає особливо динамічних змін. Широке впровадження фінансових технологій (FinTech) стало каталізатором структурної перебудови системи фінансових послуг, забезпечуючи нові моделі обслуговування, автоматизацію операцій, зниження транзакційних витрат і зростання фінансової доступності. Водночас така трансформація супроводжується глибокими викликами, що вимагають не лише технологічної, а й інституційної, нормативно-правової та соціальної адаптації.

Попри значні переваги FinTech-рішень, існують ризики, пов'язані із забезпеченням кібербезпеки, захистом персональних даних, зростанням цифрової нерівності та нерівномірним рівнем фінансової грамотності серед населення. Крім того, регуляторні органи стикаються з необхідністю адаптації правових механізмів до швидкозмінного цифрового середовища, зберігаючи при цьому стабільність та прозорість фінансової системи.

Таким чином, виникає потреба в комплексному аналізі не лише переваг, а й ризиків, пов'язаних із впровадженням фінансових технологій, з урахуванням глобальних і національних викликів цифрової трансформації. Актуальність

проблематики полягає у необхідності розробки стратегічних підходів до подолання зазначених викликів та формування ефективної, стійкої та інклюзивної фінансової системи нового покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сфера фінансових технологій є одним із найбільш динамічних сегментів сучасної економіки, що зазнає значних змін у процесі глобальної цифрової трансформації. Останні дослідження, опубліковані у провідних наукових журналах і представлені на міжнародних конференціях, акцентують увагу на нових можливостях, які відкривають FinTech-інновації, а також на викликах, пов'язаних із їхнім упровадженням. Основні напрями дослідження включають автоматизацію фінансових процесів, забезпечення кібербезпеки, регуляторні аспекти, фінансову інклюзію та вплив штучного інтелекту (ШІ) на трансформацію фінансових послуг.

Вагомий внесок у дослідження проблематики інвестування на ринку фінансових технологій зробили українські науковці, чії напрацювання становлять цінне джерело теоретичних підходів і прикладних рекомендацій щодо розвитку інвестиційної діяльності у цій динамічній галузі. Їхні наукові здобутки сприяють глибшому розумінню специфіки функціонування FinTech-сектору в умовах цифровізації економіки та глобалізації фінансових ринків. Серед дослідників, чії напрацювання в контексті даного дослідження становлять найбільшу корисність для науки: М. Балицька, К. Бровенко, А. Бурковська, Ю. Вергелюк, С. В'язовий, А. Гомотюк, У. Грудзевич, Л. Колінець, Н. Кравчук, О. Луцишин, Б. Луців, Б. Пшик, О. Сунцова, В. Хоренженко, Я. Чайковський та ін.

Однак поза увагою залишаються окремі аспекти дослідження, зокрема питання динамічності розвитку FinTech, системної оцінки регуляторної невизначеності, а також викликів, пов'язаних із нерівномірним доступом до фінансових інновацій у різних соціально-економічних контекстах. Ці прогалини зумовлюють необхідність подальшого комплексного аналізу та формування науково обґрунтованих підходів до забезпечення сталого розвитку FinTech у цифрову епоху.

Мета дослідження полягає у виявленні та систематизації сучасних викликів, що постають перед фінансовими технологіями в умовах цифрової трансформації світової економіки, з метою оцінки їх впливу на функціонування фінансової системи та визначення напрямів адаптації фінтех-сектору до нових технологічних і регуляторних реалій.

Виклад основного матеріалу дослідження. FinTech – галузь, яка застосовує інноваційні технології для удосконалення й оптимізації надання та отримання фінансових послуг, розвивається надзвичайно швидкими темпами, порушує та трансформує фінансову сферу, з метою скорочення витрат, покращення якості фінансових послуг (а також їх інклюзивності) та створення більш різноманітного та стабільного фінансового ландшафту. Такі зміни сприяють технологічним інноваціям у фінансових послугах, які призводять до появи нових бізнес продуктів, процесів, додатків, що суттєво впливають на фінансові ринки та надання фінансових послуг [1, с. 60].

Ю. Вергелюк вважає, що ринок FinTech можна розглядати в розрізі секторів використання окремих типів технологій та сервісів, вважаючи їх секторами самого ринку. Найбільш оптимальним підходом у виокремленні сегментів є розгляд сфер

ринку, де інтегровані фінансові технології, що дозволило створити симбіотичні новітні фінансові послуги. Серед сегментів: ринок цифрового банкінгу (Digital Banking), Ринок цифрового кредитування (LendTech), ринок цифрового страхування (InsurTech), ринок цифрового управління капіталом (WealthTech), ринок цифрових платіжних послуг (PayTech), ринок допоміжних сервісів [3, с. 52].

На сьогодні виділяють такі типи FinTech у рамках цифрової економіки:

- управління особистими фінансами (мобільні та десктопні програми, що дозволяють стежити за рухами особистих коштів, отримувати докладні звіти та припущення про майбутні витрати на основі предикативного аналізу);
- Блокчейн (технологія розподілених ресурсів);
- B2B-FinTech (вирішує проблеми розрахунків і обміну даними в бізнесі, зокрема стартапи щодо розробки смартконтрактів на основі блокчейну);
- кібербезпека (е-сервіс, який спрощує та автоматизує аутентифікацію клієнтів, розробляючи заходи з боротьби з шахрайством);
- платежі (прогресивні підходи до фінансових транзакцій);
- інвестиційні платформи (розроблені на основі впровадження роботизації та предикативного аналізу на основі великих даних);
- р2р (peer-to-peer) кредитування (кредитування в онлайн установах);
- краудфандінг (колективне фінансування);
- грошові перекази (технології, що дозволяють переказ грошових коштів без участі банківських установ, за допомогою простої і зрозумілої мобільної платформи чи сервісу електронної пошти і використання альтернативних підходів до аутентифікації клієнтів через соціальні мережі);
- аналіз великих даних (Big Data як у фінансовому секторі зокрема, так і в цифровій економіці загалом);
- PerTech (технологія, що здатна швидко та автоматизовано адаптувати бізнес до змін законодавства та умов ринку);
- InsureTech (повністю автоматизовані страхові продукти на основі мобільних чи десктопних додатків, взаємодія на рівні інтернету речей, р2р-страхування, автоматизація регресних виплат – це далеко не повний список стартапів у сфері страхових технологій);
- штучний інтелект (технологія використання подібних рішень у цифровій економіці);
- необанки (банки-челленжери без відділень);
- криптовалюти, криптобіржі, майнінгові компанії, інвестиційні та ICO-майданчики [11; 7, с. 163].

FinTech є одним із ключових рушіїв трансформації фінансових систем, забезпечуючи інновації та інтеграцію між банківською, страховою та фондовою сферами. У банківському секторі FinTech сприяє впровадженню цифрових платежів, онлайн-кредитування та мобільного банкінгу, тоді як у страховому ринку (InsurTech) стимулює розвиток персоналізованих продуктів, автоматизацію процесів і використання великих даних для оцінювання ризиків. У фондовій сфері фінтех активно впроваджує автоматизовані торгові платформи, robo-advisors для інвестицій та технології блокчейну, які забезпечують прозорість і децентралізацію.

Інтеграція цих секторів через фінтех-рішення створює нові можливості для споживачів, підвищуючи зручність, доступність і ефективність фінансових послуг [6, с. 196].

О. Луцишин, Н. Кравчук виокремили шість основних векторів трансформації глобального бізнес-ландшафту у сфері фінансових технологій (FinTech):

1. Фінтех як драйвер економічного зростання. FinTech сприяє економічному розвитку через цифрові платежі, відкритий банкінг, цифрові валюти (CBDC) та децентралізовані фінанси (DeFi), знижуючи витрати й підвищуючи доступність фінансових послуг.

2. Виклики для фінтех-індустрії. Регуляторна невизначеність, кіберзагрози, дефіцит кадрів і складний інвестиційний клімат гальмують розвиток FinTech, що вимагає глобальної координації та стандартизації.

3. Інтеграція з глобальними платіжними системами. Приєднання до міжнародних систем (SEPA, FedNow) спрощує транскордонні розрахунки, підвищує прозорість і довіру інвесторів.

4. Інвестиції та розвиток стартап-екосистеми. Стабільне інвестиційне середовище, підтримка акселераторів і венчурного капіталу є ключовими для зростання FinTech-екосистеми.

5. Впровадження передових технологій. ШІ, блокчейн, біометрія та хмарні рішення підвищують безпеку й персоналізацію послуг, але потребують регуляторного та етичного врегулювання.

6. Гармонізація регулювання фінтех-ринку. Адаптація до стандартів PSD2, GDPR і FATF забезпечує захист споживачів, зниження ризиків і розширення міжнародної співпраці [5, с. 39-40].

Л. Колінець, А. Гомотюк наголошують: «Мобільні гаманці, платіжні програми та онлайн-банкінгові послуги стають все більш поширеними завдяки зручності та доступності, які вони пропонують. Ця тенденція особливо помітна в регіонах, де традиційна банківська інфраструктура обмежена, що робить мобільні фінтех-рішення не просто зручністю, а необхідністю» [4, с. 118].

Погоджуємося із висловлюванням авторів А. Бурковської та В. Хоренженко: «Фінтех – це економіка майбутнього: автоматизація, глобальні рішення, перехід всіх гравців в діджитал і онлайн (мобільний банкінг, онлайн-платежі, перехід фізичного ритейлу в e-commerce та інше)» [2, с. 37].

Група дослідників наголошує, що фінтех охоплює широкий спектр інновацій у фінансовій сфері, які стали можливими завдяки впровадженню новітніх технологій. Ці інновації проявляються як у способах надання послуг кінцевим користувачам, так і в оптимізації внутрішніх операцій фінансових установ, а також у переосмисленні форм і моделей функціонування ринкових суб'єктів. При цьому фінтех не обмежується традиційними галузевими межами, відкриваючи простір для нових міжгалузевих конфігурацій економічної діяльності. У цьому контексті фінтех радше репрезентує сукупність інноваційних технологічно-орієнтованих підходів до здійснення фінансової діяльності – як безпосередньо, так і опосередковано пов'язаної з наданням фінансових послуг, – ніж виступає окремим промисловим сектором із чітко визначеними межами [8].

Фінансові технології (FinTech) сьогодні виступають не просто інструментом оптимізації фінансових операцій, а потужним каталізатором трансформації глобальних фінансових систем, формуючи нову парадигму взаємодії між учасниками ринку. Їх впровадження сприяє високій динаміці інновацій у банківському, страховому та фондовому секторах, забезпечуючи більш гнучку, доступну та персоналізовану систему фінансових послуг. В основі цього процесу лежать спеціалізовані сегменти FinTech – зокрема цифровий банкінг, LendTech, InsurTech, WealthTech, PayTech – які дозволяють не лише знизити транзакційні витрати, але й суттєво підвищити інклюзивність та стійкість фінансового ландшафту.

Ключові технології, зокрема штучний інтелект, блокчейн, Big Data-аналітика, p2p-кредитування, криптовалюти та платформи необанкінгу, створюють нові можливості для масштабованої автоматизації, децентралізації, підвищення безпеки та глибокої персоналізації фінансових продуктів і сервісів. Це змінює не лише технічну архітектуру фінансової системи, але й концептуальні засади взаємодії між клієнтом, фінансовим посередником і регулятором.

Вектори трансформації фінансового сектору – економічне зростання, інтеграція з глобальними системами, інвестиційна активність, впровадження передових технологій, регуляторна гармонізація та подолання новітніх викликів, – підкреслюють глибину та комплексність впливу FinTech на економічні процеси. Водночас цей розвиток супроводжується високим рівнем регуляторної невизначеності, зростаючими ризиками кібербезпеки, етичними дилемами щодо використання даних, а також потребою в оновленні фінансової грамотності як серед споживачів, так і серед учасників ринку.

Особливо важливою є роль FinTech у регіонах із низькою щільністю банківської інфраструктури, де мобільні фінансові рішення набувають критичного значення, забезпечуючи доступ до фінансових послуг широким верствам населення. Це робить FinTech не лише елементом цифрової економіки, а й рушієм соціальної та фінансової інклюзії.

У відповідності до логіки цифрової економіки, фінансові технології формують відкриту, динамічну мережу модульних сервісів для бізнесу, домогосподарств, а також фінансових і страхових посередників. У цьому контексті FinTech виступає стратегічним чинником інтеграційних процесів у Європейському Союзі, сприяючи як технологічній модернізації фінансового ринку, так і політичній координації в межах єдиного цифрового простору.

Таким чином, FinTech не лише трансформує традиційні моделі функціонування фінансової системи, але й задає новий вектор розвитку світової економіки в цілому, зміщуючи фокус з інституцій на інноваційні цифрові екосистеми.

Динаміка розвитку фінтех-сектору на глобальному рівні підтверджується статистичними даними щодо зростання кількості фінтех-компаній у різних регіонах світу. Зокрема, на рис. 1 подано відповідну динаміку у період з 2018 по 2024 рік.

Згідно наведених даних протягом 2018–2024 років кількість FinTech-компаній у світі демонструє чітку висхідну динаміку. Загальна кількість компаній зросла з 12131 у 2018 році до 29955 у 2024 році або на 147%. Найбільш значне прискорення спостерігається у 2020–2021 роках, коли глобальна кількість компаній зросла з 20925 до 26346 або на

26% за рік. Цей стрибок можна пояснити глобальною цифровою трансформацією, спричиненою пандемією COVID-19, яка підштовхнула попит на цифрові фінансові послуги, зокрема мобільні платежі, онлайн-кредитування та необанки.

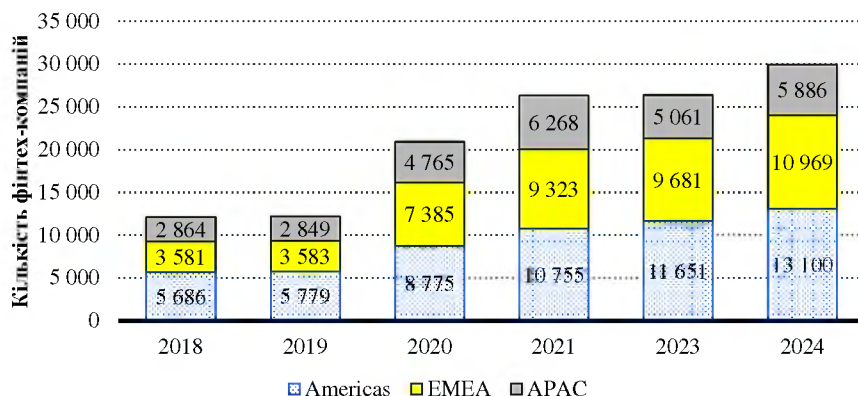

Рис. 1. Кількість фінтех-компаній у світі з 2018 по 2024 рік, за регіонами

Джерело: [10]

Пояснення до рисунку 1:

Americas – Північна та Південна Америка;

EMEA – Європа, Близький Схід та Африка;

APAC – Азійсько-Тихоокеанський регіон

Проте, кожен регіон демонструє унікальні траєкторії розвитку FinTech-сектору, зумовлені економічними, регуляторними та технологічними чинниками. Так, Американський континент залишається лідером за кількістю FinTech-компаній протягом усього періоду, зростаючи з 5686 у 2018 році до 13100 у 2024 році або на 130%. Найвищий приріст зафіксовано у 2020 році (+54% порівняно з 2019 роком), що відображає швидке впровадження технологій у США, Канаді та країнах Латинської Америки. Стабільне лідерство цих країн пояснюється розвиненою технологічною інфраструктурою, значними інвестиціями та сприятливим середовищем для стартапів у таких центрах, як Кремнієва долина. Однак темпи зростання дещо сповільнилися після 2021 року, що може бути пов'язано з насиченням ринку та посиленням конкуренції.

Регіон EMEA демонструє найбільш динамічне зростання серед усіх регіонів: з 3581 компанії у 2018 році до 10969 у 2024 році (зростання на 206%). Особливо значний стрибок відбувся у 2020 році (+106%), що відображає активне впровадження регуляторних ініціатив, таких як директива PSD2 у Європі, яка стимулювала відкритий банкінг. Великобританія, Німеччина та Литва стали ключовими центрами FinTech-інновацій, зокрема у сфері платежів і блокчейну. Проте у 2023–2024 роках темпи зростання дещо уповільнилися, що може бути пов'язано зі зниженням інвестицій у регіоні (з 19,1 млрд дол. США у 2023 році до 11,4 млрд дол. США у 2024 році) через геополітичну нестабільність і високі відсоткові ставки.

Азійсько-Тихоокеанський регіон має найнижчу кількість FinTech-компаній, але демонструє стабільне зростання: з 2864 у 2018 році до 5886 у 2024 році (зростання на 105%). Найвищий приріст зафіксовано у 2021 році (+32% порівняно

з 2020 роком), що пов'язано з активним розвитком FinTech у Китаї, Індії та Сінгапурі. Азійсько-Тихоокеанський регіон вирізняється високим потенціалом завдяки великій кількості населення, зростаючому середньому класу та державним ініціативам, спрямованим на цифровізацію економіки. Однак регіон стикається з викликами, такими як регуляторна неоднорідність і нижчий рівень інвестицій (3,7 млрд дол. США у 2024 році).

Отже, зростання кількості FinTech-компаній зумовлене кількома чинниками:

1. Технологічні інновації (впровадження штучного інтелекту, блокчейну та великих даних сприяє появі нових продуктів, таких як необанки, р2р-кредитування та InsurTech);
2. Регуляторна підтримка (Ініціативи на кшталт Open Banking у країнах Європейського Союзу та впровадження регуляторних пісочниць у Сінгапурі виступають потужними чинниками стимулювання фінансових інновацій);
3. Попит на інклюзивність (FinTech-рішення, зокрема мобільні гаманці, розширюють доступ до фінансових послуг у регіонах із обмеженою банківською інфраструктурою).

Водночас фінтех сектор стикається з викликами:

1. Регуляторна невизначеність (відсутність гармонізованих регуляторних підходів у таких регіонах, як АРАС, ускладнює для фінтех-компаній реалізацію масштабованих бізнес-моделей та стримує їхню міжнародну експансію);
2. Кібербезпека (зростання кількості компаній супроводжується підвищенням кіберзагроз, що вимагає значних інвестицій у захист даних);
3. Інвестиційний спад (у 2023–2024 роках глобальні інвестиції у FinTech знизилися з 62,3 млрд дол. США до 51,9 млрд дол. США, що може стримувати зростання нових компаній).

Фінтех-компанії дедалі частіше виступають не лише технологічними новаторами, а й системно важливими суб'єктами глобального фінансового ринку. Це підтверджується високим рівнем їх ринкової капіталізації, зосередженої у руках найбільших гравців галузі станом на 2024 рік (рис. 2).

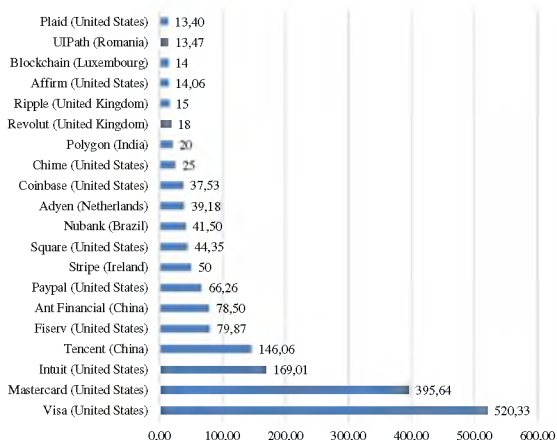

Рис. 2. Ринкова капіталізація найбільших фінтех-компаній світу у 2024 році (у млрд доларів США)

Джерело: [9]

Сумарна ринкова капіталізація 20 найбільших FinTech-компаній світу становить 2214,22 млрд дол. США, що свідчить про значний економічний вплив сектору фінансових технологій на глобальному рівні. Найвища капіталізація спостерігається у компанії Visa (США) – 520,33 млрд дол. США, а найнижча – у Plaid (США) – 13,40 млрд дол. США.

Лідерами за ринковою капіталізацією є такі компанії:

1. Visa (США) – 520,33 млрд дол. США (23,5% від загальної капіталізації рейтингу).

2. Mastercard (США) – 395,64 млрд дол. США (17,9%).

3. Intuit (США) – 169,01 млрд дол. США (7,6%).

4. Tencent (Китай) – 146,06 млрд дол. США (6,6%).

5. Fiserv (США) – 79,87 млрд дол. США (3,6%).

Ці п'ять компаній разом акумулюють 59,2% загальної капіталізації рейтингу, що свідчить про високу концентрацію ринку серед найбільших гравців. Visa та Mastercard, які є традиційними платіжними системами, значно випереджають інших, що підкреслює їхню домінуючу позицію у сфері цифрових платежів (PayTech). Intuit, відома продуктами для управління фінансами (наприклад, QuickBooks), та Tencent, що інтегрує FinTech-рішення у свою екосистему (WeChat Pay), також демонструють значний вплив.

Компанії у рейтингу представляють різні регіони, що відображає глобальний характер FinTech-індустрії:

США: 9 компаній (Visa, Mastercard, Intuit, Fiserv, Ant Financial, PayPal, Square, Coinbase, Affirm, Plaid) із сумарною капіталізацією 1296,70 млрд дол. США (58,6% від загального обсягу). США є беззаперечним лідером, що пояснюється розвиненою технологічною інфраструктурою, доступом до венчурного капіталу та високим попитом на цифрові фінансові послуги.

Китай: 2 компанії (Tencent, Ant Financial) із сумарною капіталізацією 224,86 млрд дол. США (10,2%). Китайські компанії вирізняються масштабністю завдяки великій кількості користувачів і інтеграції FinTech у широкі цифрові екосистеми.

Європа (ЕМЕА): 6 компаній (Revolut, Ripple – Великобританія; Adyen – Нідерланди; Stripe – Ірландія; UIPath – Румунія; Blockchain – Люксембург) із капіталізацією 108 млрд дол. США (4,9%). Європейські компанії активно розвиваються завдяки регуляторним ініціативам, таким як PSD2, що сприяє відкритому банкінгу.

Азія (АРАС, крім Китаю): 2 компанії (Polygon – Індія, Chime – США, але з фокусом на АРАС) із капіталізацією 45,00 млрд дол. США (2,0%). Індія має значний потенціал завдяки зростаючому середньому класу та державним ініціативам із цифровізації.

Компанії рейтингу представляють різні сегменти FinTech, що відображає багатогранність галузі:

1. PayTech (цифрові платежі): Visa, Mastercard, PayPal, Square, Tencent (WeChat Pay), Ant Financial (Alipay) є лідерами у сфері платіжних систем, що підтверджує високий попит на цифрові транзакції.

2. WealthTech та управління фінансами: Intuit (програмне забезпечення для фінансового управління), Fiserv (фінансові сервіси для бізнесу), Adyen (платіжні рішення для бізнесу).

3. Neobanks та цифровий банкінг: NUBANK, Chime, Revolut пропонують сучасні банківські послуги без фізичних відділень.

4. InsurTech та кібербезпека: UIPath (автоматизація бізнес-процесів), Stripe (захист транзакцій).

5. Блокчейн та криптовалюти: Coinbase (криптові біржа), Ripple (транскордонні платежі), Polygon (блокчейн-платформа), Blockchain (технології розподілених реєстрів).

6. Інноваційні сервіси: Affirm (онлайн-кредитування), Plaid (інтеграція фінансових даних).

Отже, аналіз ринкової капіталізації найбільших FinTech-компаній у 2024 році свідчить про домінування США (58,6% капіталізації) та значний внесок Китаю (10,2%), тоді як Європа та АРАС демонструють швидке зростання завдяки регуляторним ініціативам і демографічним чинникам. Для забезпечення сталого розвитку FinTech-ринку необхідно гармонізувати регуляторні підходи, посилити кібербезпеку та підтримувати інновації, що дозволить компаніям ефективно відповідати на зростаючий попит на цифрові фінансові послуги.

Важливою складовою розвитку фінансових технологій є обсяг і структура інвестицій, які виступають не лише джерелом фінансування інновацій, а й індикатором довіри з боку ринку. У цьому контексті доцільно розглянути динаміку інвестицій у фінтех-сектор (рис. 3).

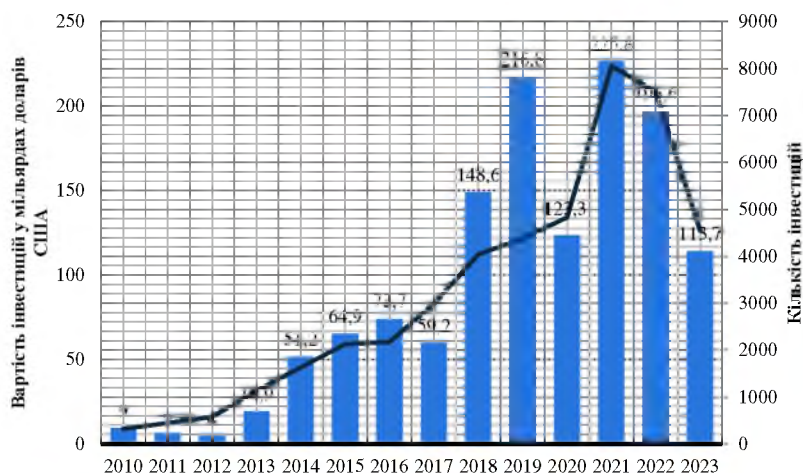

Рис. 3. Інвестиції в фінтех у світі з 2010 по 2023 рік

Джерело: [12]

Обсяг інвестицій у FinTech-галузь за період 2010–2023 роки демонструє нерівномірну, але загалом висхідну тенденцію з піком у 2021 році. Так, у 2010 році обсяг інвестицій становив 9 млрд дол. США, але вже у 2012 році знизився до 4 млрд дол. США, що може бути пов'язано з економічною нестабільністю після глобальної фінансової кризи 2008–2009 років. Проте, з 2013 року спостерігається стійке зростання: обсяг інвестицій збільшився з 18,9 млрд дол. США до 148,6 млрд дол. США у 2018 році (зростання у 7,9 раза). Це відображає швидкий розвиток FinTech-стартапів, зростання попиту на цифрові фінансові послуги та інтерес інвесторів до

інновацій, таких як блокчейн, цифрові платежі та необанки. Пік інвестицій припав на 2021 рік – 225,8 млрд дол. США, що стало рекордним показником за весь період. Цей стрибок збігається з глобальною цифровою трансформацією, спричиненою пандемією COVID-19, яка підштовхнула попит на безконтактні платежі, онлайн-банкінг та інші цифрові рішення.

У 2022–2023 роках обсяг інвестицій знизився до 196,6 млрд дол. США та 113,7 млрд дол. США відповідно. Цей спад (на 49,7% з 2021 до 2023 року) відповідає глобальним трендам, коли високі відсоткові ставки, інфляція та геополітична нестабільність (зокрема війна в Україні) змусили інвесторів бути обережнішими.

Кількість угод також зростала, але з меншою волатильністю порівняно з обсягом інвестицій. Так, у 2010 році зафіксовано 319 угод, а до 2021 року їхня кількість зросла до 8055 (зростання у 25,2 раза). Найвищі темпи зростання спостерігалися у 2012–2014 роках (з 576 до 1628 угод, +182%) та у 2019–2021 роках (з 4379 до 8055 угод, +84%).

Пік кількості угод припав на 2021 рік, що корелює з піком обсягу інвестицій. Це свідчить про високу активність інвесторів. У 2022–2023 роках кількість угод скоротилася до 7515 та 4547 відповідно (спад на 43,5% з 2021 року). Цей спад відображає глобальну тенденцію до зменшення інвестиційної активності через економічні виклики та зміну пріоритетів інвесторів на користь прибутковості. У 2010 році середній розмір угоди становив приблизно 28,2 млн дол. США, а у 2012 році знизився до 6,9 млн дол. США, що вказує на фокус інвесторів на менші проекти. Найвищий середній розмір угоди зафіксовано у 2018 році – 36,8 млн дол. США, що свідчить про великі раунди фінансування, зокрема для зрілих компаній.

Отже, у 2013–2021 роках відбулося зростання інвестицій в фінтех. Основними драйверами були швидка цифровізація фінансових послуг, зростання попиту на інклюзивні рішення (зокрема у регіонах із обмеженою банківською інфраструктурою), а також технологічні інновації (штучний інтелект, блокчейн, Big Data). Пандемія COVID-19 у 2020–2021 роках посилила ці тенденції, стимулюючи інвестиції у цифрові платежі та необанки. Інвестиції у FinTech-галузь за 2010–2023 роки демонструють значне зростання з 9 млрд дол. США до пікових 225,8 млрд дол. США у 2021 році, після чого спостерігається спад до 113,7 млрд дол. США у 2023 році. Кількість угод зросла з 319 до 8055 за той же період, але також скоротилася до 4547 у 2023 році. Для відновлення зростання галузі необхідно адаптуватися до нових умов, зокрема через фокус на стійкі бізнес-моделі, регуляторну гармонізацію та інновації у перспективних сегментах, таких як InsurTech та ESG-фінанси.

Висновки. Фінансові технології (FinTech) є потужним каталізатором трансформації фінансових систем, забезпечуючи швидке впровадження інновацій і сприяючи інтеграції банківського, страхового та фондового секторів. Завдяки сегментам, таким як цифровий банкінг, LendTech, InsurTech, WealthTech, PayTech та іншим, FinTech оптимізує фінансові процеси, знижує витрати, підвищує інклюзивність і створює стабільніший фінансовий ландшафт. Ключові технології, зокрема ШІ, блокчейн, Big Data, p2p-кредитування, криптовалюти та необанки, відкривають нові можливості для персоналізації, безпеки та децентралізації фінансових послуг. У регіонах із обмеженою банківською інфраструктурою мобільні FinTech-рішення стають критично важливими, роблячи технології економікою майбутнього, що переводить фінансові послуги в цифровий формат і сприяє глобальній економічній

інтеграції. Відповідно до логіки цифрової економіки, фінтех формує відкриту, динамічну мережу модульних сервісів для бізнесу, споживачів, а також банківських, фінансових і страхових посередників. У такому вигляді він слугує важливим рушієм інтеграційних процесів на ринку фінансових послуг світу, стимулюючи як інноваційний розвиток, так і політичну координацію в межах фінансового ринку.

Проведений аналіз даних засвідчив стійке зростання кількості FinTech-компаній у світі, посилення ринкової капіталізації найбільших фінтех-компаній світу та відповідне спрямування інвестицій у FinTech-галузь.

Для забезпечення подальшого розвитку сектору необхідно гармонізувати регуляторні підходи, посилити кібербезпеку та підтримувати інвестиційний клімат, що сприятиме створенню інноваційних і доступних фінансових рішень на глобальному рівні.

Ринок фінансових технологій (FinTech) демонструє стрімке зростання, що зумовлено низкою переваг, які він генерує, трансформуючи як світову економічну систему в цілому, так і фінансовий ринок зокрема. Цей процес є частиною глобальної цифрової трансформації, яка змінює парадигми економічної взаємодії, сприяючи інноваціям, підвищенню доступності фінансових послуг і формуванню нових бізнес-моделей.

Список використаних джерел:

1. Балицька М.В., Бровенко К.С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59-65.
2. Бурковська А.В., Хоренженко В.В. Розвиток фінтех-індустрії у кризовий період. *Modern Economics*. 2020. № 20(2020). С. 36-40. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-06).
3. Вергелюк Ю. Інвестування на ринку FINTECH. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1. С. 50-56.
4. Колінець Л., Гомотюк А. Оцінювання розвитку Fintech ринку країн азії. *Економічний дискурс*. 2023. Випуск 3-4. С. 115-124. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2023-2-12>.
5. Луцишин О.О., Кравчук Н.Я. Сучасні тренди розвитку ринку фінтех в умовах трансформації глобального бізнес-ландшафту. *Інноваційна економіка*. 2024. № 3. С. 33-42.
6. Луців Б.Л., Чайковський Я.І. Виклики та тренди розвитку fintech на банківському, страховому та фондовому ринках. *Інноваційна економіка*. 2024. № 3. С. 193-199.
7. Сунцова О.О. Фінансові технології як складова цифрової економіки: тенденції в реаліях пандемії COVID-19. *Економічний вісник*. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2021. №7. С. 161-175.
8. Giglio F., et al. Fintech: A literature review. *European Research Studies Journal*. 2021. №24.2B. P. 600-627.
9. Market capitalization of largest fintech companies worldwide in 2024 (in billion U.S. dollars). Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1262288/largest-fintech-companies-by-market-cap/> (дата звернення: 27.03.2025).
10. Number of fintechs worldwide from 2018 to 2024, by region. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region/> (дата звернення: 27.03.2025).

11. The pulse of fintech 2020, KPMG biannual global analysis of investment in fintech. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html> (дата звернення: 27.03.2025).
12. Value and number of venture capital (VC) investments in fintech worldwide from 2010 to 2023. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/412642/value-of-global-vc-investment-in-fintech/> (дата звернення: 27.03.2025).

References:

1. Balytska, M. V., & Brovenko, K. S. (2021). Finansovi tekhnolohii yak draiver rozvytku finansovykh rynkiv [Financial technologies as a driver of financial market development]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (9), 59–65 [In Ukrainian]
2. Burkovska, A. V., & Khorenzhenko, V. V. (2020). Rozvytok fintekh-industrii u kryzovyi period [Development of the fintech industry during a crisis period]. *Modern Economics*, 20, 36–40. [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-06) [In Ukrainian]
3. Verheliuk, Yu. (2023). Investuvannia na rynku FINTECH [Investing in the FINTECH market]. *Modeling the Development of the Economic Systems*, (1), 50–56 [In Ukrainian]
4. Kolinets, L., & Homotiuk, A. (2023). Otsiniuvannia rozvytku Fintech rynku krain Azii [Assessment of the development of the fintech market in Asian countries]. *Ekonomichnyi dyskurs*, 3–4, 115–124. <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2023-2-12> [In Ukrainian]
5. Lutsyshyn, O. O., & Kravchuk, N. Ya. (2024). Suchasni trendy rozvytku rynku fintekh v umovakh transformatsii hlobalnoho biznes-landshaftu [Modern trends in fintech market development under global business landscape transformation]. *Innovatsiina ekonomika*, (3), 33–42 [In Ukrainian]
6. Lutsiv, B. L., & Chaikovskiy, Ya. I. (2024). Vyklyky ta trendy rozvytku fintech na bankivskomu, strakhuvannomu ta fondovomu rynkakh [Challenges and development trends of fintech in banking, insurance, and stock markets]. *Innovatsiina ekonomika*, (3), 193–199 [In Ukrainian]
7. Suntsova, O. O. (2021). Finansovi tekhnolohii yak skladova tsyfrovoi ekonomiky: tendentsii v realiiakh pandemii COVID-19 [Financial technologies as a component of the digital economy: trends in the realities of the COVID-19 pandemic]. *Ekonomichnyi visnyk. Seriya: finansy, oblik, opodatkovannia*, (7), 161–175 [In Ukrainian]
8. Giglio, F., et al. (2021). Fintech: A literature review. *European Research Studies Journal*, 24(2B), 600–627 [In English]
9. Statista. (2024). Market capitalization of largest fintech companies worldwide in 2024 (in billion U.S. dollars). Retrieved March 27, 2025, from <https://www.statista.com/statistics/1262288/largest-fintech-companies-by-market-cap/> [In English]
10. Statista. (2024). Number of fintechs worldwide from 2018 to 2024, by region. Retrieved March 27, 2025, from <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region/> [In English]
11. KPMG. (2020). The pulse of fintech 2020: Biannual global analysis of investment in fintech. Retrieved March 27, 2025, from <https://home.kpmg/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html> [In English]
12. Statista. (2023). Value and number of venture capital (VC) investments in fintech worldwide from 2010 to 2023. Retrieved March 27, 2025, from <https://www.statista.com/statistics/412642/value-of-global-vc-investment-in-fintech/> [In English]